

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 1. Quæ sit unio hypostatica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

At inquit. Concilia & Patres docent Verbum assumptiſſe perfectione omnes naturales hominis, excepto peccato. *R.* Concilia & Patres loqui de perfectionibus, ad naturam humanam pertinentibus, non verò de pertinentibus ad humanam hypotaſim: alioquin dicendum eſſet à Verbo non ſolùm naturam humanam, ſed etiam humanam perſonam aſſumptam fuiſſe, atque ita in Chriſto duas eſſe perſonas, quod Conciliis & Patribus repugnat, & eſt orthodoxæ fidei contrarium.

*At inquit. Si humanitas Christi caret aliqua perfectione naturali, etiam pertinente tantum ad hypostasim humanam, etiam in statu violento. R. neg. Nam multò melius est humanitati Christi, esse naturam personæ divinæ, quàm habere propriam personalitatem; & in Verbo subsistere, quàm subsistere in se, nec sui juris esse, sed Verbi. Nam ut rectè ait S. Bonaventura in 3. dist. 5. art. 2. q. 2. *Natura assumpta in Christo, eo ipso est nobilior, quòd in nobiliori persona subsistitur, quia non in persona creata, sed in persona increata: unde ordinatio ad dignius, quamvis auferat rationem suppositionis, tamen non auferit dignitatis proprietatem. Melius enim est subesse superiori, quàm præesse alicui inferiori: sicut perfectior est anima, cum possidet ad Deo, quàm cum possidet res creatas: & melius nubitur Virgo nobilis, cum contrahit matrimonium cum Rege, cui subsistit, quàm cum contrahit cum rustico, cui præsit.**

~~~~~

De Unione hypostatica.

ARTICULUS I.

Quid sit unio hypostatica.

U Nionem hanc explicari non posse, docet S. Thomas opusculo 3. cap.6. *Quia, inquit, secundum quantitatem virtutis, quam Deus exerceat in creaturam, magis & minus dicitur creatura uniri, patet quod cum efficacia divina virtutis humano intellectui comprehendere non possit, sublimiori modo Deus potest creatura uniri, quam intellectus humanus capere possit. Quodam ergo incomprehensibili & ineffabili modo dicimus Deum unitum esse humanam naturam in Christo, non solum per inhabitationem, sicut in aliis Sanctis, sed quodam modo singulari, ita quod humana natura esse quodam Filii Dei natura, ut Filius Dei, qui ab eterno habet naturam divinam à Patre, ex tempore per assumptionem mirabiliter habeat humanam naturam ex genere nostro.*

Hanc tamen hypostaticam unionem explicare ag-
greditur lib.4. contra gentiles cap.41. ubi inter alia
hæc habet : *Nihil igitur prohibet , secundum hanc
modum ponere unionem humana nature ad Verbum :
quod humana natura sit quasi Verbi instrumentum ,
non separatum , sed conjunctum .* Sed hæc non suffi-
ciunt : nam humanitas quidem Verbo unita esse in-
telligitur , hoc ipso quod intelligitur esse instrumen-
tum illius , non separatum , sed conjunctum : at ul-
terius supereit explicandum id , quo formaliter huma-
nitas Verbo conjungitur , & quod est ipsa unio hy-
postatica .

Eandem itaque explicationem paulò aliter tentat S. Doctor 3. p. q. 2. a. 7. in O. ubi sic loquitur: *Dicendum quod unio, de qua loquimur, est relatio quedam, quæ confideratur inter divinam naturam & humanam, secundum quod conveniunt in una persona Filii Dei.* Sed neque hæc explicatio sufficit: nam rectè quidem dicitur, divinitatem & humanitatem in Verbo unitas esse, eo ipso quòd conveniunt in persona Verbi; at non dicit S. Thomas id, quò formaliter conveniunt, & in esse personali Verbi indivisæ & indiscretæ sunt, quod tamen est ipsa unio hypostatica.

Alii dicunt unionem hypostaticam nihil aliud esse,

quàm ipsam Verbi divinitatem & humanitatem, prout se ipsis formaliter faciunt unam personam compositam. Sed hi primò supponunt falsum, nempe aliquid tertium componi ex divinitate Verbi & humanitate. 2. Confundunt unionem cum unitate, vel, si vis, afferunt unionem absolutam, de qua non agitur, & quæ aliud non est, quàm abstractum metaphysicum totius, ex pluribus constituti; afferunt, inquam, unionem absolutam pro unionem relativa, hoc est, pro unionem extremorum ad invicem, de qua quæstio est, & quam supponit unio absoluta: prius enim est humanitatem uniri cum divinitate Verbi, & vicissim; quàm humanitatem & divinitatem Verbi, se ipsis componere aliquid tertium substantiale, dato quod componant.

Docent alii, unionem hypostaticam nihil aliud esse, quam humanitatem prout terminatur à Verbo, & ipsum Verbum, prout terminat humanitatem. At hi per to humanitatem terminari substantialiter à Verbo, vel intelligunt, humanitatem à Verbo reddi incommunicabilem, vel intelligunt humanitatem à Verbo compleri ultimò substantialiter. Sed utrovis modo intelligant, prius est humanitatem uniri Verbo, quam ab eo terminari: Verbum enim non potest reddere humanitatem incommunicabilem, aut eam ulterius complere substantialiter, quin prius unjatur illi.

Alii volunt unionem hypostaticam esse modum quendam substantialem, à Verbo & humanitate realiter distinctum, & in humanitate receptum, quo humanitas Verbo unitur formaliter. At hi non unionis hypostaticæ ideam, sed verba tantum dant.

Durandus in lib. 3. dist. 5. quæst. 2. num. 8. significat, unionem hypostaticam esse novum essendi modum naturæ humanæ. Bene quidem : sed quæritur, quis sit ille novus essendi modus ? Explicat ipse, sed obscuretur num. 11. his verbis ? *Resat ergo, unionem sic fuisse terminatam ad unum in persona, vel subsistentia, quod tota personalitas, vel subsistentia est a persona & natura divina; humana vero solius inexistit, & quantum ad hoc degenerat in accidens, licet sit vera subsistentia.*

Unus ex omnibus præsentem difficultatem enucleatius explicasse videtur Scotus in 3. dist. 1. q. 1. ubi ait 1. Unionem hypostaticam non esse aliquid absolutum, quia, inquit, *unio non intelligitur ad se.* 2. Unionem hypostaticam esse relationem aliquam: *Cum non sit nihil,* inquit, *saltem dicitur unio relationem.* 3. Hanc relationem non esse communem utrique extremo, & quæ in utroque sit ejusdem rationis, qualis est similitudo: nam *persona*, inquit, *assumens, nullam habet relationem realem ad naturam creatam.* 4. Itaque hanc unionis hypostaticæ relationem esse relationem disjunctantæ, realem, existentem in natura assumpta, cui nulla relatio realis correspondet ex parte personæ assumptis, atque ita relationem hanc esse relationem subordinationis, & dependentiæ in natura assumpta ad personam assumptam.

5. Hanc relationem subordinationis & dependentiæ esse rationis alterius & diversæ ab omni dependentiæ & subordinatione causati ad causam, & causati posterioris ad causatum prius. *Non est autem*, inquit, *ordinis causati ad causam*, quia illa est communis ad totam Trinitatem; neque *causati posterioris ad causatum prius*, quia Verbum non est aliquid causatum, &c. 6. Hanc relationem subordinationis & dependentiæ, quam natura assumpta ad personam assumentem habet, simillimam esse subordinationi & dependentiæ, quam accidens habet ad subiectum. Pro quo

Distinguit duplicem habitudinem accidentis ad subiectum. Prima est, ut informatum ad informatum; secunda vero ut natura posterioris ad naturam prius, à quo dependet, non tamen ut à causa etiam materiali, nisi quatenus informat ipsum. Prima, habitudo est dependentia subiecti ad accedens, & arguit in subiecto imperfectionem. Secunda vero est habi-

habitus dependentiæ accidentis ad subiectum, & nullam dicit imperfectionem in subiecto, sed tantum dicit in eo rationem naturæ prioris & sustentantis respectu accidentis: unde nihil vetat huic secundæ habitudini accidentis ad subiectum, similem esse relationem dependentiæ, quam natura assumpta habet ad naturam assumentem.

Licet, inquit, difficile sit videre aliquam dependentiam esse talem (qualis est humanitatis ad Verbum) tamen ista potest patere aliquantulum in subiecto & accidente. Accidens enim ad substantiam sive ad subiectum suum duplicem habet habitudinem, scilicet informantis ad informatum, & ista necessario includit imperfectionem in subiecto informato, eo scilicet quod potentialitatem habet respectu actus secundum quid, scilicet accidentis; aliam habet, ut posterius naturaliter ad prius, à quo dependet, non ut ab aliqua causa; quia si habet subiectum pro aliqua causa, habet ipsum pro causa materiali, & hoc est, in quantum informat ipsum.

Si igitur, pergit Scotus, istæ duæ habitudines accidentis ad subiectum ab invicem distinguantur, altera necessario est ad subiectum sub ratione imperfectionis in ipso subiecto, scilicet potentialitatis, altera nullam imperfectionem necessario ponit in eo, sed tantum prioritatem naturalem, & sustentationem respectu accidentis. Huic simillima est ista habitudo, quæ est dependentiæ naturæ humanæ ad personam divinam, quæ est extra omnem dependentiam causati ad causam.

7. Denique addit, terminare hanc relationem subordinationis & dependentiæ, non repugnare personæ divinæ, neque in quantum est persona divina. *Quia, inquit, nec compositionem, nec potentialitatem, nec limitationem importat in terminante: non enim oportet, nisi quod terminans istam dependentiam, sit in se aliquid independens, habens entitatem talem, quæ requiritur ad terminandum istam dependentiam, &c.* Neque in quantum est hæc persona: Nam, inquit, omnis entitas personalis independens potest sufficienter terminare istam dependentiam: talis est entitas propria cuiusque persone (divinæ) etiam ut distinguitur ab alia. Sententiam Scoti hæcenus expositam proponimus, & confirmamus sequentibus propositionibus.

PROPOSITIO I.

Unio hypostatica humanitatis cum Verbo, est aliqua relatio transcendentalis humanitatis ad Verbum.

1. Est relatio, ut præter Scotum docet S. Thomas hic q. 2. art. 7. in O. & ratio est, quia unio non est ad se, sed ad aliud, & quod unitur, alteri unitur. 2. Est relatio transcendentalis. Ratio est, quia vel est relatio transcendentalis, vel categorica: at non est relatio categorica, nam categorica relatio aliud non est, quam plura absoluta modo relativo concepta. Præterea, sic argumentor. Relatio categorica resultat ex fundamento. Atqui relationis categoricæ unionis fundamentum aliud esse non potest, quam ipsa unio; unitum enim non habet relationem categoricam ad illud, quocum unitur, nisi quia cum eo unitur. Ergo relatio categorica, si quam scilicet habet natura assumpta ad personam assumentem, resultat ex unionis hypostaticæ, addeoque non est ipsa unio hypostatica, sed eam supponit, & in ea fundatur.

PROPOSITIO II.

Unio hypostatica humanitatis cum Verbo est transcendentalis relatio alicuius dependentiæ, quam humanitas habet ad Verbi personalitatem.

Prob. 1. Nam ut ait S. Thomas opusculo 3. cap. 6. Tanto alicui nature perfectius unitur (Deus) quanto in eo magis suam virtutem exercet. Unde sic argumentor. Univit sibi Verbum humanitatem hypostaticè, operando in ea mirabili quodam & ineffabili modo. Ergo humanitas unita est hypostaticè Verbo per mirabilem quandam & ineffabilem dependentiam, quam habet ad Verbum; nam hæc sunt correlativa. Et certè Verbum eatenus univit sibi hypostati-

Simonnet Theol. Tom. II.

cè humanitatem, speciali quodam modo operando in ea, quatenus vi talis modi operandi in humanitate, humanitas ad personam Verbi specialem quandam habet dependentiam, vi cuius est Verbi natura propriè.

2. Verbum univit sibi hypostaticè humanitatem, illam assumendo, ut docent Patres, & cum eis S. Thomas loco proximè citato. Sed hæc assumptio nihil aliud dicit, aut dicere potest ex parte humanitatis, quam specialissimam aliquam illius ad Verbum dependentiam, vi cuius Verbum est verè ac propriè suppositum illius. Ergo, &c.

PROPOSITIO III.

Unio hypostatica humanitatis cum Verbo, quantum intellectu creato attingi potest, videtur esse constituenda in sustentatione formali humanitatis, seu in ipsa humanitate, ut formaliter sustentata à proprietate relativa Verbi.

Prob. Nam 1. formalis illa sustentatio humanitatis est relatio humanitatis ad Verbum: humanitas enim ut sustentata formaliter à Verbo, si habet ad illud, & ad illud taliter se habet. 2. Est relatio transcendentalis: nam humanitas, ut sustentata formaliter à Verbo, est ad illud taliter, non ut ad terminum purè, sed ut ad formale sustentativum. 3. Est relatio dependentiæ: humanitas enim, ut formaliter sustentata à Verbo, habet ad illud specialem dependentiam. 4. Est relatio dependentiæ, sufficientis ad unionem hypostaticam: nam Verbum univit sibi hypostaticè humanitatem, eam suscipiendo & assumendo, & eam suscepit & assumpsit, suam faciendo: Non enim, inquit sanctus Leo in sua ad Flavianum epistola, superare nos possemus peccati & mortis auctorem, nisi naturam nostram ille susciperet, & suam faceret. Ergo humanitas eo ipso hypostaticè unitur Verbo, quod est sua natura Verbi, & sic vicissim Verbum est persona humanitatis. Atqui humanitas eo ipso est verè, propriè, & intrinsecè sua natura Verbi, quod formaliter sustentatur ab eo: sicut accidens est verè, propriè, & intrinsecè suum subiecti, eo ipso quod ab eo sustentatur formaliter. Ergo, &c.

Confirm. Quia 1. formalis illa sustentatio nihil supponit in humanitate, quo dici possit uniri formaliter Verbo; sed è contra alia, in quibus ab aliis unio hypostatica constituitur, supponunt illam. 2. Formalis illa sustentatio nec ex parte Dei, nec ex parte humanitatis repugnat: quare enim repugnaret, Deum producere & conservare humanitatem, & humanitatem produci, & conservari, dependenter à Verbo, illam formaliter sustinente? 3. Non etiam repugnat ex parte personalitatis Verbi: quidni enim Verbum posset humanitatem sustentare formaliter per suam proprietatem relativam? Præterea, hoc nullam imperfectionem importat in Verbo. Nec dic humanitatem Verbum informare, si ab eo formaliter sustentatur, sicut accidens subiectum, à quo sustentatur, informat: nam humanitas non perficit Verbum, sicut accidens perficit subiectum.

4. In hac hypothesi facillè intelligitur, quare solum Verbum assumpsit humanitatem, & humanitas hypostaticè unita sit Verbo, non Patri, aut Spiritui sancto. Ratio enim in promptu est, quia humanitas formaliter sustentatur à solo Verbo, & ita solius Verbi ut suppositi sua est. Item facillè intelligitur illud sancti Thomæ hic q. 2. art. 7. in O. *Hæc unio (hypostatica scilicet) non est in Deo realiter, sed secundum rationem tantum; in humana autem natura, quæ creatura quedam est, realiter est.* Nam eo ipso quod humanitas à Verbo formaliter sustentatur, est natura Verbi, & vicissim Verbum est persona humanitatis, sicque humanitas realiter refertur ad Verbum, non Verbum ad humanitatem: formalis enim sustentatio est realis relatio humanitatis ad Verbum, cui nihil correspondet ex parte Verbi, quo vicissim Verbum ad humanitatem refertur realiter; unde unio hypostatica tota se tenet ex parte humanitatis.

Item multò melius, quam in qualibet alia sententia,

II 2 tia,

ria, intelligitur, quare humanitas Christi non sit hypostasis, non sit sui juris, sed alterius, nempe Verbi; non sit id quod, sed id quo Verbum agit, non habeat Verbum, sed à Verbo habeatur: in hac enim sententia Scoti, humanitas à Verbo assumpta, est in alio non solum ut toro, & ut ipsam complente substantialiter, sed etiam ut formaliter sustentante: unde minus est hypostasis, minus est sui juris, &c. quam manus v. gr. pes, aut quaelibet alia corporis pars: manus enim, pes, &c. non sunt in alio ut formaliter sustentante. Hinc Durandus loco supra citato non malè ait, naturam humanam in Christo ita inexistere Verbo, ut quantum ad hoc degeneret in accidentis, licet sit vera substantia, quatenus scilicet Verbo inexistit modo accidentis proprio, quamvis idcirco non desinat esse substantia.

5. Denique hæc Scoti sententia planè consonat Patribus, asserentibus Verbum humanitatem quam assumpsit, sibi univisse modo ineffabili: sustentatio enim illa formalis, in qua unionem humanitatis cum Verbo constituit Scotus, dicit in Deo mirabilem prorsus & ineffabilem operandi modum circa humanitatem: nam prorsus mirabile & ineffabile est, quod Deus ita producat, & conservet humanitatem illam, ut verè ac physicè incumbat Verbo, & sic incumbat, ut hoc fulcramento deficiente, in nihilum abiret.

Dices. In hac sententia, unio hypostatica non erit supernaturalis. R. neg. Nam est modus essendi, humanitatis vires omnes, omnemque naturæ exigentiam superans: naturaliter enim impossibile est, & naturæ planè indebitum, quod substantia aliqua sic producat, & conservetur, ut verè ac physicè personæ divinæ incumbat, & ab ea formaliter sustentetur; ita ut sublata hac sustentatione, substantia illa statim deficeret, nisi nova aliqua actione majore teneretur in esse.

Dices 2. In hac sententia, humanitas Christi non esset substantia. R. neg. In hac igitur sententia Scoti humanitas Christi non desinit esse substantia, sed solum non existit ad modum existendi substantiæ naturalis, & quo naturaliter carere non potest.

At inquires. Substantiam necesse est desinare substantiam esse, hoc ipso quod ab alio formaliter sustentatur. R. neg. Ex eo enim quod substantia non existat, nisi dependenter ab alio ipsam sustentante formaliter, sequitur tantum quod non habeat eum existendi modum, quem naturaliter exigit, & sine quo naturaliter esse non potest: non autem sequitur, quod desinat esse substantia, quia substantiæ essentialis non est, existere independentem ab omni formaliter sustentante, sed solum essentialis est, posse, & exigere sic existere. Igitur in Scoti sententia humanitas Christi est vera substantia, quia potest, & exigit naturaliter, exigentia naturaliter infulcrabili, existere independentem ab omni sustentativo formali: at, quod aliud est, non existit ad modum substantiæ, sed ad modum accidentis, quia tam verè ac physicè incumbit proprietati relativæ Verbi, quam accidentis subjecto.

Dices denique. Formalis illa sustentatio, quam inducit Scotus, videtur insufficiens esse ad unionem substantialem & hypostaticam humanitatis cum Verbo explicandam. R. neg. Hoc ipso enim quod humanitas Christi intelligitur existere in Verbo, seclusa tamen omni imperfectione ex parte Verbi, ad modum quo accidentis existit in subjecto, intelligitur, adherere Verbo, subsistere in Verbo, esse verè ac propriè intrinsicè Verbo, esse organum quoddam & instrumentum Verbi conjunctum, inferi Verbo, & ita cum divinitate in unam personam concurrere, esse verè, propriè & intrinsicè naturam Verbi, quod proinde est aliquid ejus complementum substantiale, ipsamque substantialiter terminat.

Sententiam Scoti hæcenus expositam & probatam tenet Valquez tom. 1. in 3. p. sancti Thomæ disp. 18. c. 3. ubi num. 28. sic loquitur: „Dico igitur modum substantialem naturæ humanæ in Verbo (quem commode vocare possemus modum inexistentiæ, quia „

natura humana, quæ per se existere poterat, in alio existit tamquam in supposito, licet non tamquam in subjecto) esse modum, ut vocant, dependentiæ naturæ humanæ à Verbo, non tamquam à causa propriè, sed tamquam à supposito terminante, & sustentante: siquidem natura sustentata à supposito alieno, & in eo existens, verè ab eo in suo genere pendere dicitur. „In eo tamen dissentit à nobis, quod velit modum illum, quo humanitas existit in Verbo, eique incumbit, & incumbendo unitur, esse realiter distinctum ab ipsa humanitate, & Verbo; nos verò velimus esse modum purum se habendi in humanitate, seu esse ipsam humanitatem, seipsa formaliter sese taliter habentem ad Verbum. Quod ut melius intelligatur, sit

ARTICULUS II.

Respondetur Modestis, unionem hypostaticam in modo quodam substantiali, à Verbo & humanitate realiter distincto, constituentibus.

Objicies. Unio hypostatica est saltem modus ab humanitate & Verbo realiter distinctus. R. neg. Et dico modum illum, à Verbo & humanitate realiter distinctum, veteribus Philosophis ac Theologis incognitum, à modernis fabricatum, hic inutilem esse, adeoque rejiciendum, juxta illud axioma in scholis receptissimum. Non sunt multiplicanda entia sine necessitate.

Dices 1. Potest esse Verbum, & simul esse hæc Christi humanitas, & tamen hæc humanitas non esse unita Verbo. Ergo humanitatem esse unitam Verbo, importat aliquid præter humanitatem & Verbum simul existentia. Non nisi modum realiter distinctum ab utroque. Ergo, &c. R. neg. subsumpt. & dico illud quod, humanitatem esse Verbo unitam, importat præter humanitatem & Verbum simul existentia, esse modum purum se habendi humanitatis, seu ipsam humanitatem, non simpliciter, sed cum addito, ut Verbo se ipsa formaliter incumbentem.

Dices 2. Illa distinguuntur realiter, quæ nemine cogitante separari possunt. Sed humanitas Christi separari potest ab unione hypostatica: posset enim existere, & non esse unita Verbo. Ergo, &c. R. illa distinguuntur realiter, quæ possunt, nemine cogitante, separari simpliciter, & quoad entitatem. At humanitas à Verbo assumpta non potest simpliciter, & quoad entitatem, ab unione hypostatica separari, sed tantum secundum quid, quatenus humanitas à Verbo assumpta, sic est Verbo unita per se ipsam formaliter, ut posset existere, & non esse ei unita, quia per se ipsam formaliter ita Verbo incumbit, ut posset existere, & tamen Verbo non incumbere, sicut revera fieret, si desineret à Deo conservari dependenter à Verbo, eam formaliter sustentante, seu, quod idem est, si nova actione, eaque fortiore, teneretur in esse independentem à Verbo. &c.

Dices 3. Humanitas unita Verbo alia est, quam si non esset unita. R. aliam esse, non quod entitatem aliquam habeat, quàm non haberet, si non esset unita; sed quia habet purum essendi modum, quo careret, si non esset unita: nam unita Verbo, existit dependenter ab eo tamquam formali sustentativo, quo modo non existeret, si ei unita non esset; tunc enim existeret ad modum aliarum substantiarum, adeoque independentem ab omni fulcro.

Dices 4. Si humanitas Christi relinqueretur à Verbo, de unita fieret non unita, adeoque transiret de contradictorio intrinsicè ad contradictorium intrinsicè. Ergo tunc amitteret aliquam entitatem. Non nisi entitatem unionis hypostaticæ. Ergo, &c. R. neg. conseq. Ut enim substantia aliqua transeat à contradictorio intrinsicè ad contradictorium intrinsicè, non requiritur ut amittat, vel acquirat entitatem aliquam, sed sufficit, si purum aliquem modum essendi intrinsicè amittat, vel acquirat. At inquires. Si humanitas Christi